

۱۳۲۴
سـ
۵ صفر الخیر

الدین و الاکباب

نامنده

مجله اسلامیه در

۱۳ نچی ذوالقعهده
۱۶ نچی دیکابر
۱۳۲۴
سـ
۱۹۰۶

محرر و صاحب امتیازی ایچون آدریس :
قزان ملا عالم جان .

خارطیومطبعه
قزان .

تاریخ تأسیس

سنه ۱۳۲۴

۵ صفر الخیر

الدین و الادب

نامنده

مجله اسلامیه در

سنه ۱۳۲۴ ذوالقعدہ ۱۳
۱۹۰۶ ۱۶ دیکابر

محرر و صاحب امتیازی :

قران خدام علمندین

ملا عالم جان البارودی.

خارطیو مطبعه

قران.

مجله اوز پر و غرامینه مناسب بولغان - دائره اديده بولمق، و عبارتنده سهولت، و زياده حشو و استدر اكدن سلامت بولمق شرطلر يله - هر توري مقاله نى قبول ايده در .
 و ارباب افكار ننگ حقايت اوزره بولغان مناظره ارينه ميدان ويره در .
 و لكن امضالى مقاله لر مجله مسؤليتى تحتنده بولماي فقط صاحبي مسؤليتنده بولادر .

بو نسخه ننگ مندر جاتى

۳۶۷ ايمان شرطى	۳۵۴ . قيامتکه اشانماوننگ بش علامتى
۳۶۹ قيامت و حساب غه وجدان ايله اشاننو	۳۵۷ . اطعام (تويدرو) توغريسند. بولغان آيتلر
۳۷۲ توحيد لسان (تلبرلاشدر و)	۳۵۸ . وشول توغريده بولغان حديثلر
۳۷۳ حفظ صحت ايچون بعض قواعد	رسول الله ننگ صلى الله عليه وسلم مبارك
۳۷۶ خاتون و اير وظيفه لرى	۳۶۱ . ساچ و سقالنده بولغان آقلق و آننگ سبيلرى
۳۷۷ حجاب مسئله سى	۳۶۴ . تنقيد ننگ فائده سى و شرعا ضرورلقى
۳۸۰ زيمتسواغه جواب	تنقيد ايچون قنداي كشى اهل و تنقيد ننگ
۳۸۱ احمد باي ايچون مرثيه	آدابى ۳۶۵

مجله ده تفسیر .

مجله نك هر نسخه سی باشند بعض آیات تفسیرینی یازولا کلادر .
 قرآننی مرتب یازلماينچه بالفعل حاجت توشما کينه قاراب یازولادر *
 قرآننی فائده لی روشده او گرنمك وآنکلامق آزمو کوبهو او گرانوب
 آنك بوينچه اش قيلمق و بالفعل فائده لانمقدر صحابه لر ايچنده کوب
 کشیلر (رضی الله عنهم) قرآنك همه سینی او گرانو گه و یادلانغه ترشماغانلار
 بلکه آز آز او گرنگانلرده او گرنگانلرینه تش و ترناق برله یابشقانلار
 وآنك بوينچه اجتهاد اوزره عمل قیلغانلار *

فقیر مجله ده قرآن تفسیرینی ترتیبی برله یازماينچه خلق اوستينه حاجت
 کلوی باشلارینه مسئله تشوینه قاراب یازونی یخشیراق کوردم *
 حاضرگی کونده خلق آراسنده آچلق کورلوب یتیم و مسکین کوبایوب
 تورغان سبیلی بونسخه ده یتیم و مسکین گه یاردم بابنده يتارلك وکوب
 وعظلمنی آنکلاتورلق بولغان رأیت سوره س نك تفسیرینی یازمق بولدم *
 الله یاردم ویرسه ایدی *

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يَكْتُبُ بِالذِّينِ ﴿١﴾ فَذَلِكَ الَّذِي
يَدْعُ الْيَتِيمَ ﴿٢﴾ وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ﴿٣﴾
فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٤﴾
الَّذِينَ هُمْ يَرَاوُنَ ﴿٥﴾ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ﴿٦﴾ ﴿٤﴾

ترجمه

(۱) کوردنکو (بلاسنکو) دیننی یا که قیامتده بولاچاق جزا (ثواب
وعقاب) نی راستلاما وچینی (دینگه، قیامتکه اشانماغان کشینی تانیسنکو
بلاسنکو تانوماسنک بلمسنک سنکابلدرایم علامتترینی ایتایم دیمک بولور *
صونکره الله تعالی دینگه و قیامتکه اشانماغان کشیلر ایچون بش علامت
ذکر ایددر * اولگی علامتی :

(۲) بوکشی یتیمنی شفقتسنزلك برله قوار (نیوشلی حقینی ویرماس)
(۳) مسکین (آچ و آبتر او کشی) نی تویدروغه (اوزینی و باشقهنی)
قز قدرماس (مسکین گه اوزیده یاردم ایتماس باشقهنیده دیلاماس
بولوشماس) دیمک بولور.

(۴) نماز لارندین یا لغوشوب یعنی نیوشلی وقتندین کیچو کدر وب، رعایه سنز،

خشوعسز، اخلاصسز) اوقوچیلارغه الوغ اوکنچدر. ^(۱) (قیامتده هر عمل برابرنده جزاء ویرلمکینی کوردکارنده الوغ اوکنچ وقایغوغه دوچار بولورلار).

(۵) کورساتش ایدرلر (یعنی اوقوغان نمازلاری، قیلغان عمللری جزاغه ثوابقه و عذابقه اشانوب دگل چین اشانودین بولسه خشوع و اخلاص برله بولور ایدی بونلار ریاء برله کشیگه کورساتش ایدوبکنه قیللار).

(۶) زکاتنی ویرمایلر (اللهنک ویرگان مالندین فقراء حقینی چیقارمایلار، کامل اوتامایلار).

اخیرگی آیتکه ایکنچی ترجمه:

بالتہ پچاق ایلک قونا آربه چانه واق تویاک یورط کرگی نرسه نی کورشیلرینه و دین قرنداشلرینه و یروب تورمایلار قیامتکه اشانماغانلقلری سببلی ثواب کلورلک اشلرگه قز قمایلار دیمک بولور *
الله تعالی اوشبو بش تورلی یمانلقنی دینگه اشانماو، قیامت و جزا کونینی آنیقلاما و علامتی ایدکینی آچیق ایتکان * الله نذک خبری وسوزی شبههسز راست و درست * عناد و تعصبسز عقلمز برله گنه اویلاب قاراغانده شولای دیورلک * چونکه بر کمسنه دیننی تمام راستلاسه قیامتده هر عملگه یخشی سینه ثواب یمانینه عذاب بولا چاغینه اشانوب یتسه الله دین قور قور کو نکلنده تواضع و شفقت و خلوص اورناشور ثواب کلتور ردای عملرگه قزوغور و آنلارنی اشلرگه نروشور وهم الله

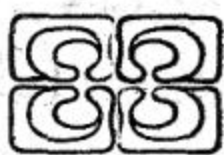
(۱) انس بن مالک (رضی الله عنه) حسن بصری (رحمه الله) ایتکانلر نچه: الله غه شکر کم عن صلوتهم ساهون دیدی (نمازلارنده یالغوشالار) ترجمه سنده بولغان (فی صلوتهم ساهون) عباره سیننی ایتمدی. اگر بولای دیکان بولسه همه مزگه قیون بولور ایدی نماز ایچنده سهو (یالغوشو) مز بولادر حتی رسول الله دده (صلی الله علیه وسلم) گاهاسهو بولغان سجده سهو برله نمازینی تکمیل قیلغان. اما نماز دین (نمازده دگل) یالغوشو: نمازنی تاشلاو، یاک، کیچکدرو، اخلاصسز اوقو، و ماشبه ذلك در الحاصل آخرتده، ثواب بولسه ایدی دیو کومه کان، عذاب بولو دین قور قوماغان روشده بولوردر * اللهم احفظنا

ايچون اشلار گه تر وشور كشيگه كورنش ايچون گنه دگل * خلق آراسنده
اينك قز غانچ اينك ضعيف وسنوق كونكالي كشيلىر (يتيم ومسكين لر) گه
ياردم ايدر آنلارنى رنجوتماس ، خورلاماس آنلارنك شريعت ومروآت
جهتلر نچه بولغان حقلارينى اوتار *

كورشى وقولان وسائر خلقلار غه بخشى معامله قيلور * وهر
كمگه بخشى اشده ياردم ويرر * بر كمسنده - معاذ الله - چين ايمان
بولمسه دين وقيامتنى آنيقلاغان بولمسه آنك كونكلنده الله دين قورقو
قونلى بولماس بخشيلقغه قز قماس صدقه وخير فيلساده دنياوى بولغان
فائده برابرنده گنه قيلور *

يتيم ومسكين حقنده ده دنيا جفاسندين آدم عيبلاوندين دوست
وخويش شلته سندين قوتولور قدر گنه معامله قيلور
نماز وفيازنده دخى اخلاصسز بولور وقتندين قالدردر اوتا گانده ده
خشو غسز غنه كونكلسز گنه اوتار *

زكات وباشقه صدقاتينى تيوشلى روشنچه اوتاماس * برده اوتاماس
يايسه دنيا تولاوينى اوتاو كى فقيرنى آلدار غه اوطار غه تر وشقانداى
روشده گنه اوتار * كيچوكدرر نچار مال ويرر ، فقير گه منت ايدر ، اذاقيلور ،
زكاتى آرقاسنده دنيا ده فائده كورونى ايستر تيوشندين آرتق خدمتكارلار ينده
قوشتانلار غه وفلانلار غه ويرر قتيغ كونكالى بولور * فسقه سى ايمان
واعقادى ضعيف آخرتكه اشانوى آز كشى آخرتده بيك الوغ فائده
كلتوررداى اشلر گه - يتيمنى قزغانو مسكينگه شفقت ، نمازنى رعايه ، زكاتنى
اوتاو كيبيلر گه - قز قماس بوكونده گى (دنيا) طنچلقينى آلدو كورر *
تانكدغى (قيامت) راحتى ايچون قايفورماس *

اسلامنك اطعامغه دلالتى وديملاوى آيات

مدثر سورەسندە: الله تعالى گناھليلارنك (يمانلارنك) حاللرينى
تموغغه نى سبب برله كردنكز ديو سوراغانده ايتكان جو ابلار ينى حكاي
قيلوب ايتكان :

لَمْ نَكُ مِنَ الْمَصْلِينَ وَلَمْ نَكُ نَطْعَمِ الْمُسْكِينِ *

ترجمه سى : نماز او قوچيلاردين بولماقدق ابطر اوني اشاتماقدق *
وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ وَكُنَّا نَكْذِبُ بِيَوْمِ الدِّينِ حَتَّىٰ آتَيْنَا الْيَقِينَ (۲)
بو آيتده نماز او قوماو آچلارغه آش ویرماو تموغغه کروگه
سبب بولغان نرسه لر جهله سندن ايدکينى آچيق بلدرگان *

سورەء انسانده: ايدگولر نك قيامتد، گى يخشى حاللرينك سببلرينى
سويلاگانده ايتكان : وَيُطْعَمُونَ عَلَىٰ حَبِّ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا *
ترجمه سى : اول ايدگولار مسکينگه، يتيمگه، توتقونغه آش ویرر لر *

ينه آنلارنك حاللرى برله ايتكان سوزلر ندين حكاي قیلغان
أَنَّمَا نَطْعَمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَأَنُرِيدَ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا

ترجمه : بز سزگه بارى الله رضاسى ايچون آش ویرامز سزدين
جزاً وتشکر (اطعامه زقارشو سنده اوزنكزدین بر تورلى خیرده) کوتمايمز *
بو آيتدين آنکلانادر که طعام ویرو وباشقه تورلى يخشيلق قيلولارده
بارى الله رضاسينى نيت قيلو جزاء ومکافاتنى فقط الله دين کوتو کرک
ايکان فقير طرفندين خير دعا قيلو وتشکر ايتو وباشقه چه کورکام
معامله قيلو تيوش بولسه ده بو کمسنه آنى کوتماسين ، ايستاماسين *
وهم هيچ بر طريق برله صدقه واطعامينى منت قيلماسين وفقير ومسکينگه
اذى ايرشدرماسين *

(۲) يوق وبار کرکماس سوز سويلاوچيلر برله سويلاشديک آنيق کورگانچى
قيامتکه جزا کونينه اشانماقدق ديمکدر.

سورة الفجرده: انسانك يمان صفت وتيوشسز خلقلرينى سويلاب شلتهلاو اور ننده الله تعالى ايتكان :

لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ وَلَا تَحَاضُونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ *
وَتَأْكُلُونَ التَّرَاثَ أَكْلًا لَمًّا وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا *

ترجمه :

(۲) يتيمنى رعايه قيلمايسز (ماللى يتيمهك مالينى ساقلاو كرك بولغانده خيانت قيلماينچه حقينى وىرو، مالسز فقير يتيمگه ياردم ايتو مادي ومعنوى هلاك بولودين ساقلاو، وهرقاىو يتيمنى (كرك فقير كرك باى) تيوشلى روشچه آداب و تربيه وىرو يتيمنى اكرام ورعايه قىلو) در *

(۳) مسكين (آچ)نى تويدر رغه قزقدر شمايسز (بربرنكزنى سوزنكز وفعلكز برله ديملاشمايسز)

(۴) ميراثنى توتاش (حرام وحلالينى آيرماى كشى حقندين ساقلانماى) آشاييسز

(۵) ومالنى قتيغ سوياسز * اوزينه تيوشلى ميراثنى آلوده حريصلق قىلو يتيملر كى كوچسز وحيلهسز وارثلرنك حقلارينه، كرشو، وتركه ده حقى وآلاچاقى بولغان كشيگه ظلم ايتو، وهم وصيتلرگه زيان كلتوروب وقسوب اوز الوشينه قاتشدر و حرام وحلالنى آيرماى مالغه آرتق كونكل وىرو الله قاشنده عيب وگناه صفتلردر تموغ اوتينه سببلردر *

(ترجمه)

(احاديث)

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من موجبات الرحمة اطعام المسكمن
اللهنك رحمتينه سبب بولغان شيلردين مسلمان مسكيننى آشاتودر *

(رواه الحاكم)

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم افضل الصدقة ان تشبع كبدًا جائعًا *
 *ابو الشيخ والبيهقي والاصفهاني *
 رسول الله صلى الله عليه وسلم ايتكان صدقه نذك
 آرتوغرافى آچ باغر (باور) نى تويدرو نكدر *
 هر آدمگه فائدهلى وآش بولا تورغان طعام باغر
 آرقىلى بتون تنگه نارالادر ايجمك دخى شولاي
 چين آچلق ووصواو (تنك آشقه ووصغه احتياجى)
 باغرده بولادر شول سببدين حديث شريفلر ده
 كبدنى تويدرو ووصوغار وديو تولى اورنلار ده
 كلگان *

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من اطعم مؤمنًا حتى يشبعه من سغب ادخله الله بابا من ابواب الجنة لا يدخله الا من كان مثله *
 رواه الطبراني في المعجم الكبير
 بر كشى بر آچ موعمن نى تويغانچى آشاتسه الله
 تعالى اول كشىنى او جماحنك شونداى ايشكندين
 كر توركه اول ايشكدين باشقه تولى خلق كره
 آلماس *
 آچلارنى تويدرو چيلارنى قدر وحرمت برله
 اوزلرينه خاص بر قپودين او جماحقه قبول
 ايدلور ديمكدر *

ان رجلاً سأل رسول الله (صلى الله عليه وسلم) بر كشى
 (اسلام عمللر ندين قايمى يخشى) ديو سورغان
 جوابده ايتكان : آش بيدر سنك، وتانو غانك
 وتانو ماغانك كشىگه سلام ويرر سنك *
 رسول الله دين (صلى الله عليه وسلم) بر كشى
 (اسلام عمللر ندين قايمى يخشى) ديو سورغان
 جوابده ايتكان : آش بيدر سنك، وتانو غانك
 وتانو ماغانك كشىگه سلام ويرر سنك *
 سلام سنن وحقوق اسلامدين بولدقينى وهر بر
 مسلمانفغه كرك تانش كرك يات بولسون سلام برله
 يولقوتوش ايدكىنى بو حديث شريفى آچق بلدرادر.
 قال تطعم الطعام وتقرأ السلام على من عرفت
 ومن لم تعرف *
 رواه البخارى ومسلم والنسائى

رسول الله صلى الله عليه وسلم ايتدى قايوغنه موعمن
بر آچ موعمن نى آشاتسه الله تعالى آنكا قيامت
كوننده اوجماح يمشلر ندين آشاتور وقايو موعمن
بر صوصاغان موعمن نى ايچورسه الله تعالى آنكا
قيامت كوننده بيك قدرلى ايچملكدين ايچرور
وقايو موعمن بر يالانغاچ موعمن گه كيوم
كيدرسه الله تعالى آنكا قيامته اوجماح
كيوملر ندين كيدرر *

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم أيما مؤمن
أطعم مؤمناً على جوع
أطعمه الله يوم القيمة من
ثمار الجنة^١ وأيما مؤمن
سقى مؤمناً على ظأء^٢
سقاها الله يوم القيمة من
الريحيق المختوم^٣ وأيما
مؤمن كسا مؤمناً على
عري كساه الله يوم
القيمة من حلل الجنة^٣ *
رواه الترمذى وابو داود

ابو هريره رضى الله عنه ايته: رسول الله غه ايتدم
اي الله نك رسولى هر قچان سنى كورسام كونكلم
خوشلانا كوزلرم روشنلانا ياقتورا وراحتلاننه منكا
جميع نرسه دين خبر وير (هر نرسه نك اصلى نى نرسه
ديمك بولسه كرك) رسول الله صلى الله عليه وسلم
ايتدى: جميع نرسه صودين ياراتلدى *

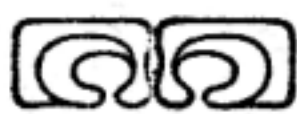
عن ابى هريرة رضى الله عنه قال قلت يا رسول الله
انى اذا رأيتك طابت
نفسى وقرت عيني
أنبئنى عن كل شىء^٢ قال
رسول الله صلى الله عليه
وسلم كل شىء خلق من
المأفقت أخبرنى بشىء
اذا عملته دخلت الجنة^٤ قال
اطعم الطعام وأفش
السلام وصل الارحام^٥

دخى ايتدم منكا شوندايون بر اشدين خبر وير كه
انى اشلاسام جنتكه كورورمن * رسول الله صلى الله عليه
وسلم ايتدى كه طعام آشات، سلامنى فاش قيل يعنى
(هر كمگه تانوسانكده تانوماسانكده بارى مسلمانلقى
ايچون سلام وير) ديمكدر *

قرنداشلر نكگه شفقت قيل (رحم حقينى رعايه ايت
آنلار دين آغيرلق كورسانكده يوكلا حرمت
كورسانك شكر ايت محتاج بولسه لار بولشلق
ايت وهكدا) ديمكدر *

وَصَلِّ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسِ نِيَامًا ۖ
تَدْخُلُ الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ ۗ *
(رواه احمد وابن حبان والحاكم)

آدملر يوقلاغانده نماز اوقوغل * اولاقده تونلرده
اللهغه عبادت قيل (تهجد اوقوغل) مناجات قيل توبه
واستغفار ايت ديمك بولور *
۷ بواشلرني قيلسانك طنچلاق اوزره جنتكه كر رسنك *
رسول الله صلى الله عليه وسلم اوشبو آلتى حديث ايچنده اخلاق
حسنه نيك اصوللارينه ونظام عالم وصلاح معيشت ايچون حاجت بولغان
اسبابنك بيك الوغلارينه اشارت ايتمشدر * چونكه آچنى تويدرو
يلانغاچنى كيدرو، توغانلارنى رعايه ايدو، هر بردين قرنداشينه سلام
ومحبت اوزره يولقو، الله تعالى حضرتينه اولاقده قرانغو تون ايچنده
خلوص و خشوع برله نماز اوقو و مناجات ايتو برله بنده اسلام تعليمى
بوينچه اوزنده بولغان بورچلارنى (بنده حقلارينى الله حقلارينى)
اوتاگان و بيوك سعادت يولينه كرگان، الله نيك فضل و عنائتى ايله
اوزينى چين انسان مرتبه سينه يقينلاشدرغان بولادر *

باب الشمائل والسير

عن انس بن مالك رضى
الله عنه قال ما عدت في
رأس رسول الله صلى الله
عليه وسلم ولحيته الا
اربع عشرة شعرة بيضاء *
(الترمذى في شمائله)
وعن عبد الله بن عمر
رضى الله عنهما قال انما
كان شيب رسول الله
صلى الله عليه وسلم
نحواً من عشرين شعرة
بيضاء . الترمذى .

انس بن مالك (رضى الله عنه) ايتكان كم رسول الله نيك
(صلى الله عليه وسلم) باشنده وسقالنده بارى اون
دورت برتك چماليغنه آق توك سانادم *
رسول الله نيك صلى الله عليه وسلم ، ساچى وسقالى
بتونلاى آغارماغان ايكان بلكه بتونلاينده اون
بش يكرمى قدر آق توك بولوى چمالانغان
عبدالله بن عمر رضى الله عنهما ايتكان:
رسول الله نيك (صلى الله عليه وسلم) آق برنگى
بارى يكرمى قدر ايدى *

عن عبد الله بن عباس رضي الله عنهما حكيت قبيغان كم ابو بكر
 رضي الله عنهما قال قال
 ابو بكر رضي الله عنه
 يا رسول الله قد شئت
 قال شيتني هود والواقعة
 والمرسلات وعم يتساء
 لون واذا الشمس كورت
 (الترمذي.)
 ابن عباس رضي الله عنهما حكيت قبيغان كم ابو بكر
 رضي الله عنه رسول الله (صلى الله عليه وسلم)
 وافعه سورته والمرسلات سورته عم يتسألون
 سورته اذا الشمس كورت سورته اغارتدى
 قارتايتدى ديگان *

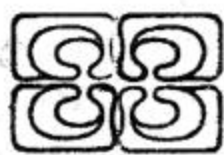
علم حكمت بوينچه سقال، توك اغارمقى طبيعت ضعيفلانگاندين
 ومزاجنك اعتدالدين چيقماقندين بولا تورغان بر علت وقصوردر
 مزاج وطبيعت اوز حالنچه تورغانده توكده تغير بولماسقه تيوش *
 مگر كشي بر آيبرم قايغوغه وقورقوغه او چراسه يا كه اوزى قايغور وچان
 طبيعتلى وينكل خلفلى بولسه ياكه آقريئلق بر له مزاجى ضعيفلانسه سببينه
 كوره آز وكوب توكنده آفاق ظاهر بولا * رسول الله صلى الله عليه وسلم قوتلى
 طبيعتده واعتدالى مزاجده وكوركام خلقده بولغانغه آنك توكلرنده آفاق
 بولماسقه تيوش كورلسهده مذكور سورته لرده بولغان قيامت قورقنچلارى
 الله نك غضب وقهر كونلرينك حكيتلرى آنى قايغورتقان اوزى وامنى ايچون
 بيك قورقوتقان ساچى وسقالى آغاره باشلاغان.

بو حديث شريفاردين نچه تورلى فائدهلر آنكلانادر *
 برنجى: رسول الله صلى الله عليه وسلم صحابه لرى بر له ايركين وحرريت اوزره معامله
 قيلغان اوزينى الوغ توتوب آنلار سوز قوشا آلماساق در جهده قيلمغان قارتلار
 بر بر سينه او چراشقانده محبت وعمر اوتما كينه تأسفى كورساتوب قارتايتدى نك
 توغان ديدكلرى كبرى رسول الله غده صلى الله عليه وسلم ابو بكر رضي
 الله عنه قارتايتدى نك اغاردنك يار رسول الله ديگان. رسول الله صلى الله عليه
 وسلم سننك نى اشنك بار ديگان باكه يمو شاقلى اوزره سببينى بيان ايتكان *

ایکنچی: قرآن اوقوغانده معناسینی آنکلاب وعدندین (۱) ووعیدندین عبرت
 آلوب قلب وطبیعتکه اثر حاصل ایدرلک روشده اوقو تیوش ایکان *
 اوقوب چیقو وردنی تیزتیز تمام ایتو برله گنه مقصود بولغان فائده
 حاصل بولمای ایکان *

رسول الله صلی الله علیه وسلم الله نك دوستی دنیاده و آخرتده رحمت وامن
 درجه سنده بولاتور وبوعید آیتلر ندین عبرت لنگان الله نك غضب وعدا بندین
 قورقغان، یغلاغان، قارتایغان حتی بعض مبارک ساچ وسقاللاری آغارغان *
 اوچنچی: بو ثابت و صحیح بولغان حدیثلر آچیق بلدرادر کم بعض
 روس وفرنك موعر خلارینك مجموعه لارنده رسول الله نك (صلی الله علیه وسلم)
 بتونلای آق سقاللی قیلوب رسم مبارکینی کورساتولری احوال محمدیه
 وتواریخ اسلامیهده ارتکاب ایتدکلری کذب لری یا که تحقیقلارینك
 سطحیلکنندین توغمه خطالری جمله سنندین در .

مسلمانلار ایچنده حتی عالمر یا که ملالار ایچندهده شمائل شریفه دین
 سیر نبویه دین خبر دار بولمادقلری و بعض سفهاسینك کر کسو نمادکی سببلی
 موندای خطا اشلر صادر بولغالای قولی و فعلی، حرکاتی و سکنتاتی، نوم و یقظه سی
 اکل و شربی وهمه احوالی برله توغری، تیوشلی، و ثنی کورستکان وعین حکمت
 و حقیقی هدایت اسبابینی بلدرگان نبی امین و رسول رب العالمین نك شمائل
 وسیرینی اوقوماو، اوقوتماو، بلماو، و بلدر مور رسول الله نك (صلی الله علیه وسلم)
 یخش بلاب تانوماو تانورغه وتانوتورغه تر و شماو در بواشنك نی قدر غفلت،
 حماقت ایدرکینی منم قلمم یازه آلمای هر ایمانلی کشی اوزی اولچاسین *
 والسلام علی من اتبع الهدی *

تنقید یا کہ نقد

تنقید، نقد اصلہ آچہ نک و باشقہ نرسہ ننگ یخشی ویمانینی آیرمق
معناسینہ در محدثلردین (حدیث عامینی بلگوچیلر دین) حدیثننگ صحیح
وغیر صحیحینی، ثابت وغیر ثابتینی، موضوع وغیر موضوعینی آیروده
استاذ بولغانینہ (نقاد) دیولور * رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ایتمگان
سوزلرنی ده ایتدی دیو آنکا نسبت ویرولار بولغالاغان * مرور زمان
برلہ بواش بایناق کوبایگان شول سبب دین درست و نادرستی یعنی رسول
اللہ نک ایتمگان و ایتمگان ایدکینی آییرمق دین ساقلاو ایچون فرض
ولازم بولغان * بو آیروغہ نقد و تنقید، آییر و چیغہ (ناقد) دیگانلر کاها
کوب ناقد کہ بریولی جمع صیغہ سی اوزره (نقاد) دیورلر *

علم حدیثہ تنقید نک کر کلکی

حدیث شریفنی کوچور وده کم اشانچلی کم اشانچسز، کم انوتمای
کم انوتچاق بواشلرنی ہم تیکشرو لازم بولغان بو تیکشرونی احوال
رجال فنندین علم جرح و تعدیل دیلر بوتورلی علم بر آدمنی غیبت ویلوغہ
اوخشاشلی اش و عیبینی تیکشرو کبی کورلسه ده فی الحقیقة اول بابدین بولما اینچه
دین ساقلامقده و رسول اللہ نک (صلی اللہ علیہ وسلم) سوزلرینی باشقہ کشیلر
سوزلرندین یخشی آیرمقده بیک ضرور بولغان ممدوح و واجب علملر
جمله سندین سانالغان * بو علم جرح و تعدیل ہم تنقید فنی جمله سندین در *
مگر اولگی قسم تنقید کلام بو جرح و تعدیل تنقید رجال و تنقید متکلم
اسملری ایله آیریلورلار *

باشقہ علمده و سوزده تنقید نک کر کلکی

تنقید نک حاجتلیکی فقط علم حدیثکه کوره گنه دگل هر بر علمده
وهر سوزده حاجتدر چونکه هر علمده وهر بر سوزده اوزینه کوره

صواب وحق بولغانی مطلوب وخطا وباطل بولغانی عیب و ضلالت
یا نکلش سوزنی ایشتوده وبلوده و غطا و باطل مسئلهنی او گرانوده
و بلوده قیمتی بولغان عمرنی ضایع ایتودین باشقه بر فائدهده یوق *
بخت و سعادت هر نرسهنی درست آنکلاوده و اوکنچسز لذت و راحت
حق و ثابت نرسهنی بلوده و آنیقلاوده در *

جمع مسئلهده حق بر له باطل، صواب بر له خطا آرالارینی آیروب
درست کورساتو پیغمبر لر دین باشقه بنی آدمگه میسر دگلدنر *
باشقه لار نی قدر عالم بولسونلار و نی قدر فیلاسوف بولسونلار بیک
توغری فکری سلامت عقلی کبی بولسه لارده آچیق وحی سماوی
و تعلیم الهی غه اسناد ایدلمگان خصوصلارده خطا قیلولاری احتمال خار چند
دگلدنر * بوندای احتمالی ماده لرده مشر و عاتده شر یعتکه معقولانده
تکرار عقل سلیمگه تطبیق بر له حقنی ایزلا و کورساتو خطا نك خطا قینی
بلدر و بتون مسلمان و عالم انسان اوزره علی الکنایه فرض و بور چدر *
خلاصة الكلام تنقید امر بالمعروف و نهی عن المنکر جمله سندین بولغان فریضه
امت و وظیفه ملت در * آنلارنی بو بور چدین قوتقارردای اقتدارلی
فقادلر بو خدمت ایچون متکفل بولمق تیوشلیدر * تا که بو خدمتنی
ادا ایله ابناء ملت و جنسلرینی عیب و وزر دین قوتقارسونلار و اوزلرینی
الوغ اجر لر بر له قوتلاسونلار *

تنقید که کم مقتدر و نچوک کرک .

تنقیدده بر آدم نك خطا سین کورساتولور و آن نك عیبینی میدانغه
چیقارلور بر مسلمان نك عرضینی (یوز صوینی) تو گولور * بو اش الوغ
خطرهلی اشدر اظهار حق قیلامن دیوب گناهغه گرفتار بولونماسین توغر یلقنی
ایتامن دیگان بولوب خطا و ضلالتکه دوچار بولونماسین *

تنقید قیلیمچی کمنه سوزنك شرعی و عقلی جہتلرینی یخشی
 آنکلا سین و درستك یوللارینی تیکشورسین * شرع و عقلغه تطبیق ایدرگه
 تروشسین * ممکن بولغانده سوزنك صاحبینه قایتسین صوراسین *
 باشقه آنکلی و احتیاطلی کشیلردین هم صوراشسین * سوزنك درستکینه
 وفائدهلی ایدکینه اصلا یول تابولماسه ادب دائره سندین و انسانیت
 احاطه سندین چیقما اینچه راق مقامینه و مسئله سینده کوره سوزنی عیبلا سین *
 سوزنی عیبلا سین کشینی دگل * کورساتوده ضرورت بولماغانده سوز صاحبینی
 یاشیرسین * رسول الله صلی الله علیه وسلم قایو مسلمانلاردین نامناسب
 (تیوشسز) اش یا که سوز آنکلاسه آدمینی آتاماینچه شوندای اش
 قیلوچیلار موندای سوز ایتوچیلار تیوشسزنی اشلایلر خطا قیلالار
 گناهغه توشالار دیگان کبی عام سوز برله تنقید قیلور ایکن *

وهیچ کمگه ده دشمانلق قیلو کرکماس اظهار حق قیلامن دیگان کشی
 قلبنده دشمانلق ساقلاغان بولوب شونی چیقارسه بیک عیب اش قیلغان
 بولور بلکه شاققای سفاقت کورسنگان بولور * الله تعالی قرآنده لوط علیه
 السلام نك بوزوق اش قیلغوچی قومینی تنقید مقامنده ایتکان سوزینی حکایت

قیلوب **وَإِنِّي لَعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ** دیگان

من سزنك اشنگزنی سویماوچیلر دین من دیمك در اوزنکزنی سویمایمن
 مفهومنده بولغان وانی لکم من القالین دیگان عبارتنی ایتمگان *
 اسلامده اوتکان یخشی عالمیر یراقسز سوزگه اوچراسالار
 ضرورتسز سوز صاحبینی آتاماینچه قیل یا که قال بعضهم کبی اجمال تعبیرلر
 برله سوزنی کوچروب مقامینه و مسئله سینده کوره یموشاقلق یا که قتیغلق برله
 فقط سوزنی عیبگانلر اوزلرینی یخشی ساقلاغان حالده ما هو الحق نی
 کورساتورگه تروشقانلار جزاهم الله خیرا *

ایمان شرطی

حدیث شریفلر ده تورلی ذکرلر و دعالر اوگرادلگان و هر قایوسنده تورلی خاصیتلر و کوب ثوابلار وعده ایدلگان * بعضلری اُستدین قاراغانده آرتغراق (افراطراق) دیورلکده بار * کتابلارنده تورلیچه سوزلرنی بیغارغه سویگان، سوزننک اصلینی بیک نیکشور مگان قایو و اعظلمر اصلسزراق خبرلر قاتوشدرغان بولوییده احتمالدین یراق دگل *

لکن سوزننک اصلینی بیک ازلاوچان و آنکلاوچان محقق عالملر و بیک اشانچلی محدثلر کتابلارنده ده مآثور بولغان رسول الله دین (صلی الله علیه وسلم) کو چورلگان قسقه قسقه دعاء و تسبیحلارده کوب ثوابلار کوب خاصیتلر وعده ایدلگان بونلارنی اُستکی قاراو و قسقه عقل برله گنه اولچاوسز آرتق اش دیورگه یارامای اشانورلق کشی (۲) ایتکاچ اشانورغه تیوشلی وهم اشانچلی عالم کو چرگاچ اصلسز بولماغای ایدی دیو شبیه لانو کرکماس اولچاوینه صیغره آله اغان کشی اوزینی عیبله سین ده صور اشسین بلورگه تر و شسین * ذکر و تسبیحده بولغان معنی و حکمتنی آنکلاوده اوزینی قصورلی کورسین * آزغنه ذکر و دعاده مثلتهلیلده (لااله الاالله) دیوده حلقه ده (لاحول ولا قوة الا بالله) دیوده بیک کوب ثوابلار بار بو آچیق ثابت اثرده آنیق وارد بولغان لکن اول وعده لر بارچه سی تیوشلی روشچه و کرکلی آدابنچه اوقوغان کشی حقنده در افراط و تفریط یوقدر * هر قایو دعانی و ذکر و تسبیحنی اوقو آدابی :

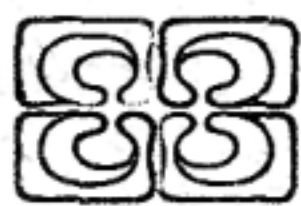
- (۱) کلمه لرنی (سوزلرنی) درست اوقوسین
- (۲) هر کلمه ننگ و دعاننگ معناسینی یخشی آنکلا سین
- (۳) اوقوچی کمنه اوزینی قصورلی و گناهلی شوننگ ایچون الله دین بیک فورقولی وهم اویاتلی بلوب کونکلینی بیک توبان و سنوق توتسین * الله ننگ مغفرتینه و رحمتینه بیک محتاج اگر

اللہ مغفرت فیلماسہ اوزینی ہلاک دیو بلسون *

(۴) اللہ تعالیٰ نی دعاسینہ موافق بولغان الوغ صفتلر برلہ کونکلندہ حاضر توتسون اوزی اللہنی کورماسہدہ اللہنک کورماکینی آنیقلا سین تا کم اللہ تعالیٰ آنک کونکلندہ بندکسندین اینک سویگان صفتلر (سنوقلق، قورقو یالوارو) نی کورسین (۵) شول دعا و ذکر آرقیلی اللہ دین رحمت و ثواب ایرشما کینہ اشانسون * اوشبو حالتدہ (روشدہ) اوقوغان کشیگہ اللہ تعالیٰ فضلی ورحمتی برلہ کوب ثوابلار ویرسہ نی عجابت ونی عمرابت بار بردہ انکار ایدر ای نرسہ یوق *

کوب ذکر لرنک ثوابینی بیانسدہ حدیث عبار تلرنسدہ (ایمانا واحتسابا،) یا کہ (خالصا مخلصا) قیدلری کلگان وبایناق شرطلارغہ تنبیہ ایتکان * نسبیح و ذکر لردہ گسی ثواب اوشبو آداب و شرائطقہ باغلی بولغان کبی اللہ دین هر توری حاجت سور اوودہدہ (کوک اوزی ایچون کک کشی ایچون) اوشبو ادبار رعایہ قیلونورغہ تیوشلیدر. دعا وتیلاکنک قبول بولماقی شول وقتدہ غنہ امیدایدر * ومأثور بولغان روشدہ خستہ غہ اشکورودہ یا کہ خستہ ایچون صوغہ وباشقہ نرسہ گہ ارودہدہ اوشبو شرطلر البتہ رعایہ ایدلورگہ تیوشلیدر * یوقسہ قوری تل برلہ گنہ حضور قلب وتضرع دین باشقہ بر ایکی ثانیہ (سیکونت) لک دعا و ذکر او فودہ اول قدر لی خاصیتلر وچیکسز ثوابلر وعدہ ایتو دگلدر، وقبول بولولار وتاثر ایتولر امید ایتمک بیک اور نلی دگلدر *

مابعدی بولسہ کک

حساب - وجدان

هر قایومزغه معلومدر که حساب حق : یعنی بو دنیا ده اشلاگان
 اشلریمزدن سویلگان سوزلریمزدن ونی ایچون اشلاگانمزدن
 همه سنبن آخرتده حساب آله چقدر . دنیا ده اشلاگان اشلریمزگه ،
 قیامتکه بارغاج حساب آلودن بزگه شونی آنکلارغه و او یلارغه ممکن :
 هر نرسه نی او یلاب مسئولیت کیله چکن فکرلاب احتیاط ایتوب اشلا رگه
 كرك ایکن . ایسابسز مالیه برکت بولمای دیگان کبوك ایسابسز
 توتولغان عمرده ده ایسابسز (حسابسز) کیله چکنی او یلامای اشلانگان
 اشدده فائده بولمیدر . الله نك قیامتده هر اشدن و هر هر کتدن حساب
 آلوی بزگه ده هر اشنی حسابلاب اشلاوگه و هر اشمزده جوابقه
 قالاچغمزنی او یلاب وجدانمزغه عقلمزغه قایتوب اشلاوگه بیورودر .
 خواجه سینه حساب بیره چك کیتچی هر نرسه نی اولچاوده ساتوده
 او یلانوب فکرلاب عقلینه وجدانینه صالوب کیله چکده حساب بیره چگین
 او یلاب حسابینك توغری بولماقینه طرشه و هر اشنی شونکا تطبیق
 ایتوب چاغشدروب قاری . امتحان بیره چك شاگرد معلمی او گراتکان
 نرسه لرنی توغری معلمی قوشقانچه سویلارگه ؛ صور او چیلرننك
 سؤالترینه توغری جواب حاضر لرگه و بیره چك جوابینی عقلغه وجدانغه
 صالوب قارارغه طریشه در . شوننك کبی قیامت کونینه ، حسابقه چنلاب
 اشانغان آدم ؛ اوزاقلامای تیز کونده باشینه برمسئولیت کیلا چا گین
 او یلاب هر اشن عقلغه وجدانغه صالوب اشلا رگه مجبور بوله در . اگر
 اشسز یالقاو بولوب دین و ملتینه فائده ایتارگه ممکن بوله توروبده
 ایتماسه ، قیامتکه اشانغان وجدانینه قایتوب قاراغان کشی بو اشلرنندن
 وجدانی او یالوب ینه آرتوغراق قیامتده بولاك آلورغه طرشوب خدمت
 ایتوگه مجبور بولادر .

شوننک ایچون قیامتکه چن، چن اینانغان وجدانلی آدم، هر نر سه نی
 اویلاب اشلاوچان بوله در. وجدانی بولغان قیامتکه اینانغان آدم هر
 تورلی بزوقلقلردن طیوله وهر تورلی یخشیلقلرنی اشلی واشلاوگه
 مجبور بوله در.

مؤمن و مسلمان بولو بده اللهغه اطاعتده قصورلق قیلغان، ظلم، خیانت
 قیلغان، عمرون یالقاواقی برله اوتکارگان آدم، قیامتکه وهر اشدن
 حساب آلوغه اشانمغان یاخود قیامتنی، حسابنی، اونوتقان وجدانن، عقلن
 بوزغان وهر قایوسندن واز کیچکان آدمدر. ظنمچه قرآنده بو قدر کوب
 آیتلرده و سوره لرده قیامت، حساب، بعثنی ذکر ایتو، رسول الله (صلی الله
 علیه وسلم) و خلفاء راشدین ننگ خطبه لر نده اولومنی، قیامتنی کوب ذکر
 ایتولری هر نر سه دن حساب آینه چغینه وهر اشدن اینک قدرلی و اینک
 عزیز، اوزینکا و باشقه لرغه فائده لی، دنیا و آخرت صلاح و فلاحه سبب
 بولغان وجدانغه قایتو ایچون وهر اشدن مسؤلیتنی اویلاب وجدانغه
 عقلغه قایتوب اشلاوگه قز قدر و ایچوندر. یوخسه باشقه نر سه نی بتونلای
 اونوتنکر دنیانی بتونلای تاشلانکر عبادت، ذکر، تسبیح برله گنه
 اوتکارینکر فکرینکر شونارغه غنه منحصر بولسون دیمک دگدر.
 بعض یا شلر یمز وهر نر سه گه اوستدن گنه قاری تورغان آدملر یمز ننگ،
 اماملر ننگ خطبه ده اولوم و قیامتنی ذکر دن کولولری اورنسر دور *
 اشننگ فلسفه و حکمتن آنکلاماغاندن رسول الله ننگ (صلی الله علیه وسلم)
 واصحاب ننگ خطبه لر ن کورمگاندن یا که کور و بده دقت ایتمکاندن ناشیدر.
 رسول الله (صلی الله علیه وسلم) و آننگ بوزمانغه قدرلی بولغان چن
 تابعلری خطبه لر نده زماننده اینک مهم و خلقغه آنکلاتوی تیوش بولغان
 مسئله لر دن بحث ایتدکاری کبی همان اولوم و قیامت حاللرینی ذکر اید
 کله شلر و آدملرنی همان عقلغه وجدانغه قایتوب اش قیلوغه دعوت
 ایته شلر در رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هر وقت اشنی وجدانغه عقلغه

صالوب اشلاوگه فزوقدرمشدر. باقنکز شول صحیح حدیثکه (اذالم
 تستحی فاصنع ماشئت) معناسی: اوبالماز ایسانک تیزه دیککنکی اشله یعنی
 انسان بولغان ذات کندیننک قباحتندن اویالمق وهر اشنی عقل ووجدانغه
 تطبیق ایتوب اشلامک کرک دیمکدر * ایکنچی بر صحیح حدیثه
 مذکوردرکه بر آدم رسول اللهغه کیلوب یا رسول الله مینکا دین اسلام
 حقنده شونداین برسوز سویله که سیندن صونک مین باشقه لردن
 صور اوغه محتاج بولمایم رسول الله ایتدی (قل آمنت بالله ثم استقم) معناسی
 ایمان کلتورده صونکره استقامتلی (توغری) بول، یعنی هر اشنی اشلامک
 بولسانک عقل ووجدانغه تطبیق ایدوب قاره اگر عقلنک ووجداننک شول
 اشنی اشلاونی مصلحت تابسه اشله، آنلار مصلحت تابمغان عقل اوزینه گنه
 قایتوب قاراغانده ایشلارگه آغیر سنغان نرسه فی اشلامه دیمکدر.
 واقعا استقامت، توغریلق، منفعة شخصیه لردن نفسا نیتلردن واز کیچوب
 منفعة عمومیه گه کوزتگو، هر اشنی عقل ووجدانغه صالوب اشلاو
 دین اسلامنک مقصودیدر دین اسلامده موندین عبارتدر بر قومنک الوغلی
 شرافتی افراد ملت آراسنده استقامتلی وجدانلی آدم لرنک کوبلگیله
 متناسب و شوننک ایله تقدیر ایدیله دیمشدر در. (شهر)

اتحاد لسان = تل برلگی

بو کون جميع ترك اولادی آراسنده تل برلشدر و برنچی کرکلی
 اشلر مز دین در . لکن بو نیچک حاصل بولاچا قدر ؟ محل تبصر
 و محل مطالعه و محاکمه در . ظن عاجز انه مچه تل برلشدر و ، ترك
 طائفه لرندن بر یینک تلین تزاتوب ، یاخود تزلگان بر تلنی جميع
 طائفه لر آراسنده التزام ایتو برلن بولونی کتو ، وشونکا چالشوب
 چابالانو فاحش و توبه نی قابل بولماغان بر خطادر ؛ چونکه بوننک
 اوگایسنلغی و مشقتی و ضرری یانکا بر تلنی قبول ایتودن بیک آز
 کیمدر . بو تقدیرده بز همان عرب تلیننک صرفین تاتار بالالرینه
 فارسی تلی برلن اوگراتو بازندن چفا آلمیمز .

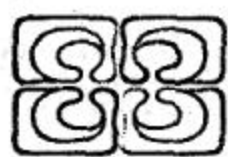
آندن فوتولوب بونکا کر و مز مشقتنک بر پچماغندن ایکنچی
 پچماغینه کوچو کبی گنه بولادر . بز گه بو اشده ترکردن عبرت
 آلورغه کرک . آنلر شول یولدن کیتکانگه ، عوام آراسنده آنلرننک
 نشر معارف قیلمق امید یی بیک یراق کیتکاندر ؛ چونکه ترکار ،
 عربچه دن ترکچه دن فارسیچه دن بر تل یاصاغان بولوب جميع ترکارنی
 شونکا تکلیف ایدهلر کبی کوریلدر . بو بیک قولابسز و حرج اشدر .
 فکر عاجزانه مچه تل برلشدر و ننگ طریق ، طبیعی شول روشه
 بولاچقدر : هر طائفه ، اوزینک عوامی آنکلار مرتبه ده ساده آچیق
 سویلارگه و یازارغه کرک (ساده دیساکده قواعد لسان وقواعد
 املا یاصالوب رعایه اولنمق ذکرگه حاجتی بولغان طبیعی ضرور و لازم
 نرسدر ؛ چونکه قواعد مرعی بولماغانده هیچ کم سویلگان
 و یازغان سوزلرنده مرادنک خلاف آنکلانودن امین بولا آلمیدر .)
 شولای ایتوب بارا بارا هر طائفه ، ایکنچیلر سوزندن و یازوندن بیک
 کوب سوزلرنی آلاچقلدر . شولای ایتوب آراده بیک کوب مشترک
 و مرادف لفظلر واسمسز مسمی لرغه اسملر و توری توری اصطلاحلر

میدانغه چغوب تلمزده بايلىق و كينىكك حاصل بولا چقدر .

صنكره مخاطبلرى مختلف طائفه لردن بولغان محرر و خطيبلر
مخاطبلرينه آنكلاتونى بالطبع رعايه ايتد كلرنندن همان هر كىمگه
آنكلاشيلا تورغان اوز سوزلر مرنى صايلا و غه مجبور بولا چقدر در .
مثلا آذر بايجان خلقى « كومك » ديسونلر . طاگچيلرننىك
مخاطبلرى كو برك روس سوزلر ين قاتشدر و چى طائفه بولغانغه
تلهسه لر « پاموق » ياكه « پومچ » ديسونلر . تر كلر « اعانه »
ديسونلر . تركستانلر « ياردم » ديسونلر . صنكره بو سوزلر هر طائفه
آراسينه كروب معنى لرى ظاهر بولغاچ طبيعى تر جهان جريده سى
(هر طائفه آنكىلى طرفغان اوز لسانمز بران سويلا ب ممكن اولدقچه
اجنبى لسان قاتشدر مازغه كرك) ديه چكده عموم طائفه لر كه خطابنده
« كومك » ديه چكدر .

شولاي ايتوب طبيعى صور تده بر مشترك تل حاصل بولا چقدر . ديمك
بز هر طائفه مخاطبلر مرنى كه آنكلاترغه طر شايق صرف نحو املا
قواعدين يا صاب رعايه ايدىك . بز طيميده قالور مرنى دنيا اوزى بز كه
مشترك بر تل يا صاب بيره چكدر .

بز كه بوكونده بر نچى مرتبه ده باشلا رغه تيشلى اش مکتب و مدرسسه لر
آچو ، دار المعلمين و دار المدرسين لر آچو ، و هر طائفه ، آنا لسانيننىك
صرفين نحوين يا صاب شول قواعد كه موافق اوزلريننىك بالالارى ايچون
قراءت كتابلرى يا صاو ، صنكره عمومى لساننى تيزرك كلتورر ايچون
(خريصتاماتيا) كى تولى طائفه ننىك تصنيف لرندين كو چور وب يازلغان
تاريخى و جغرافى وسائر تربيه كه دائر مقاله لردين عبارت كتابلر يا صاب
هر طائفه ننىك مکتبلرنده اوقوتىق تيشليدر . احمد جان .

سلامتکني صاقلو ايچون لازم اولان بعض قواعد

صحتني صاقلو اولدن صاغ جسمني سلامتکده اينک يونغاري درجه گه
واولدن آورو جسمني سلامتلا نورلك درجه گه کيترو چي بعض قواعدني
رعايه دن عبارتدر که، اول قاعده لردن هوا، آزيق، يوقو کبي ترکلك
ايچون لازم اولان نرسه لر گه متعلق برنجي درجه ده گيلري اولديغي
کبي ياتا تورا تورغان اوروننک، بدننک پا کلگينه ورياضه بدنيه گه
(ژيمناستيقاغه) متعلق ايکنچي درجه ده گيلريده واردر.

معلومدر که ترکلکهن هوا ايلان قائمدر. بناء عليه صولاديغمن
وقت اچکه آلدیغمن هواننک بيک صاف بولوي و توري اشاکی ايسلردن
آرو بولوي لازمدر.

اوشبوننک ايچون حفظصحت جهتندن صاولقني صاقلو ايچون شهرلرده
تر وغه قاراغانده صحرالرده اوللارده تورو آرتقدر.

هوا اوپکه واسطه سيله قانني ضررلي نرسه لردن (غازلردن) صاقلار *
قان ايسه بتون اعضالرنی بر نظام و ترتيبکه قویار چونکه قان بتون
تنده دائم حرکت ایتوب تورماقیله هر بر اعضانی جانلاندر
واعضاننک هر توري کيموگان يرلرينی تولترة (خدمت ایلان
کيمگان بتکان کوچيزنی قایتارا) در *

سويله دکمز چه قان بتون بدنني بر نظامغه قويدیغندن وبار اعضاغه
حاکم اولدیغندن قاننک اوز وظیفه سینی ادا ایتک ايچون کر کلی
اولان اوصافنی جامع اولمقی شرطدر که، اولده آزيق و هوا ایلانگنه
مکن اولور.

آشادیغمن اچدیگمز آزيقلر مایع (صیوق) بر حاله کلدکده معده
آرقیلی بدنکه تارالدیغندن طعامنی اول حالگه کيترو چي ده معده آش قزانی
اولدیغندن هر جسمگه هر وقت، وزمانغه اوزینه مناسب طعامنی انتخاب تیوشدر
زیرا هر کیمگه معلومدر که قش کوننده فائده لی اولان بعض طعام

جای کوندند فائده‌لی اولوی شوپله تورسون، حتی ضررلی اولدیغی کبی بعض کشیلرننک طبیعتینه موافق اولان طعامده باشقه‌لره موافق اولماز. طعامننک وقت وزمانه مناسب اولمقی لازم اولدیغی کبی يتارلك مقدارده اولمقی وتورلی وقتده تورلیچه اولمقی ده لازمدر *

سلامتکنی صاقلاوده آش صونی تناول روشیننک وقتلریننک ده زوروق اهمیتی واردر * آشاو اچو هر کون بروقتده بولورغه تیوش آشدن صونک ينکراک اشلر ایلان شغللانر گه كرك یخشی چاینالمگان طعام معده‌ننک خدمتینی آرتدر دیغندن صنعی تشر ایلان بولسده چایناده دقت تیوش * آش آرتندین اوق اوقومق آغر اشلر اشلهك وكوب صو ایچمك ضرر لیدر *

آشاو اچوده کشی اشبو قاعده‌لرنی رعایه قیلماسه بدنکه تدریجا (آفر ونلاب) ضعيفلك کیله کیله آزغنه صالحندن آزغنه فزودن خلاصه کچکنه گنه سببلردن عاقبتی قورقنچلی زور آورولرغه دوچار اولور *

یوقی اعضالرنی یال ایتدره اعضالر اوز وظیفه‌لرینی دائم ادا ایتمک ایچون یوقوغه بیک آرتق محتاجدر لر آلا ی بولغاچ یوقی برنچی ضرور نرسه‌لردن وصحت ننگده برنچی قانونلر ننددر *

یوقی ننگ وسطی مدتی ۷ ساعت ایسه‌ده بالالار وضعیف خاتونلر ۸ ساعت قدر یوقلی بیلور لر *

تونگی یوقی کوندزگی یوقیغه کوره فائده‌لی وکیچده اوزاق اوتر و بیک ضرر لیدر * یوقیننک اینک فائده‌لیسی یارتی تونگه قدرلی بولغانیدر * یارتی تونگه قدرلی بولغان بر ساعت یوقلاو، یارتی توندن صونک ایکی ساعت یوقلاو قدرلی بدن گه فائده‌بیره دیب ایتهلر صحتنی صاقلاو ایچون بدننک، تورا تورغان یرننک نظافتینه‌ده رعایه لازم اولدیغی قدر ریاضه بدنیه (ژیمناستیکه) ده باخصوص اوزاق وقت اوتوروب اشلاگان کشیلر گه تیوشدر *

طبيب العائله دن اقتباس ایدلمشدر

باب النساء

الككى نسخه ده اير و خاتون نك اشلى بر برينه باغلى و آنلار
 نك اتفقلارى و كور كام معيشتلى سببلى عالم نك نظامى و بنى آدم نك
 نسلى توزوك و دائم بولمقى اميدلى ايد كينى بر آز ايتولگان ايدى *
 بو دفعه ده بر آز علاوه ايدله دركه اوشبو روشلى كم بر يورط خلقينك
 بختلى يشاولرى و راحت راحت كون كورشلى آلداغى كونلرنده
 خوفسىز بولولارى ، عالم انسان و عالم اسلامغه بخشى اولاد و نسل
 باغشلاب ياردم ايتولرى ايچون ضرور در

اير : دين و دنيا جهتلرنجه معرفتلى ، كسبكه حاجت قدرلى مال
 يوناتور كه قدرتلى ، اهل بيتى (زوجه سى و بالالارى و خدمتچىلىرى)
 نه سوزى نفوذلى و قلبى شفقتلى ، و كر كنجه غيرتلى و حميتلى بولسون
 و يورط طشنده بولغان كرك يراغنى همه سيني يتشدر و نى - زوجه سنى
 بو خدمتلرده كوچلاماينچه - فقط اوزينه تيوشلى بلسين دين و دنيا
 اشلرنده كرگى قدر آنكلى بولسون ؛

خاتون : ايرينك مالينى يورط جهازينى بخشى صاقلاسين ، آش
 واسبابينى اسرافسىز بخشى ر و شده ترتيب ايتسين ، حفظ هيات و صحت اسبابينى
 حاضر لاوده و اصلاح ايتوده معرفتلى و قدرتلى بولسين ، و الحاصل يورط
 ايچنده بولغان خدمتلرنى يوناتمكنى و كر كنجه اوتامكنى اوز بور و چى
 ديو بلسين بالالارينى بخشى تربيه فيلسين آداب او گراتسين ، يمانلقدين
 يراق آسراسين ، گوزل خلقارغه قزقدرسين ، سبق اوقولارنده
 ياردم ايتسين ، اوست و باشلارينى بخشى كوزاتسين ايرينى مشروع
 بولغان قدر لارده طنكلاسين و قدر لاسين و آنك شفقت و ياردمينه قارشى
 تشكر قیلوچان بولسين *

آلأبو غا (مورط) آخوندى مسعودى افندينىڭ مقالەسى حجاب حقنەدە

خاتونلارنىڭ قاچۇ مسئلەسىنىڭ دىققەت قىلىنۇق اسلامىت مقصودىغا ئاممە
مصطفويە اخلاقىغا بىر نىچى كىرگەنلىكىنى دىندىر. لىكىن باشقا احكام شىرىئەتتە
بولدىغى كىيىم بولمىغانلىقىدا شىرىئەتتىكى دىلىل كورسائىمە لىدىر، اوز نىكەتنىڭ كىيىم
ورائى لارنىڭ بىلانگىنە نىندىكى دىلىل لار كىتورلىنىدە ئاممەنى قىناعت
قىلىدۇر بولمىغانلىقىدا. اسلام خاتونلارنىڭ قاچماغىدىن ياوروپالىقلار
مىسلىمانلىقنى نىقەتلى كورۇپ، بولمىغانلىقىدا ئىشلىتىش قىلىشەلەردە، بولمىغانلىقىدا
شونى سۇئال قىلىمىز: ياوروپالىقلار بىلان اسلامىت آراسىدا نىزاع توتقان مىسئەل
فقط يوزنىڭ ياوروپاچە آچىق، ياكى اسلامىت چە يابوق يورماك كىرگەنلىكىدە
توقتىمىز؟ خىر! چونكى شىرىئەتنىڭ عورت تانوماغىدىن يوزنى آچىق
قىلماقچىلىقىدا ئىختىلافي يوق دىيىمەك كىيىم مىسئەلنىڭ خىلىدە سويلاشماك كە
بىر آزمەتتە بولمىغانلىقىدا لازىم: شىرىئەت يوز اورتو مىسئەل سىندە سويلاشۇپ،
آچىق ياكى يابوق بولمىغانلىقىدا كىرگەنلىكىنى اوزگان، شولايىدە احتىياط طرفىدىن
كوز آلدىنە كىتورۇپ قويغان: آلده كورساتۇلەچك صورتچە، آچىق
يورماكدان نىندىكى آفتلار كىلىدۇكى بىلدىرگان. دىرىست بىزنىڭ
ياوروپالىق چىلارمىز يوزنىڭ آچىق يورماك جوازىنە توغۇل، حتى شىرىئەت كىرگەن
ايكانلىقىدا بەئىز واقىئەلەرنى كىتورۇپ دىئەلەر و ن اثباتقە تىرشورلەر، لىكىن
اول افندىلەر، عالمە استىئناسىز حقوقنىڭ بولمىغانلىقىدا خاتۇنلارنى كىتورۇپ،
اول رىخىت لار بولغانلىقىدا الضرورات تىبىح المحظورات قاعدەسى اىلانگىنە
اىدىكارىن ايسلارنىڭ آلورغە كىرگەنلىكى.

بويۇز اورتو مىسئەل سىندە نىزاع فى الحقىقە شونىدە: ياوروپالىقلارنى
مىثال توتۇپ يوز اورتو مىسئەل سىنە قوشمىتە آنلارنىڭ خاتونلارنىڭ
«ايمان سىپاتىدا» سىن حرىتىن دىيىمەك بىيىنە اسلام خاتونلارنىڭ يول كىلتىمە كىندە،
يەنى ياوروپاچە قاچماس سىز لىقنىڭ لازىمى شولدىر دىيىمەك، شىرىئەتتىن

اوزب يا وروپانى رهبر (مثال) قيلساق قاچماس سزلق ايلانگنه اش
توقتامى، يا وروپالقرننك طعننى يوز پرده سن آچوبقنه بتمى، آنلر ننگ
طعننى يوز پرده سن آلوب شونى سلكوب قووب يبارمك فكرينه كرمك
تعليم اسلاميه دين حميت سزلكدر. بر اديب، خاتونلر ننگ تركلك -
لر ينتك كوركاملندر لماكى ايچون آنلر ننده انسان بلمك ايچون يوزلرون
آچيق قيلمق لزومن سويلايور، يا وروپالقرغه، توغرىسى دين سزلك
عالمنه تقليدكه اوندايور، حالبوكه شريعت نقطه سندن قاراغانده
نساء اسلام البته يوزلرى پرده لى كيونچده هيچ مدنى ملكت
خاتونلرى مالك بولمغان ايركنچيلك لرگه خواجه لر در. امرىقاي شماليه
جمهوريتن مثالغه آليق، علوم ومعارفده ترقى سى كنج لر يمز طرفندىن
سويلانوب كنه توگل، هر افعال و اطوارمزنى آنلر حركتينه تطبيق
داعيه سينه قدر كيدلر، درست، خاتونلر ينتك يوزلريده آچيق،
باشلريده يالانچاق اول حرىت بار، لكن نساء اسلام باشينه
يوزينه پرده سن يابنغان حالنچه حضور حضور تصرف يلمغان
خواجه لق كورستكان ماده لرده، آنلر ننگ خاتونلرى يالان باش آچيق
يوز كيونچه تيلمروب مظلوميت كوستره لر. شمالي امرىقاده قر، كرك طول
خاتون ايرگه بارمق ايلان جميع اموالى زوجى تصرفينه كروب زوجى مالك
بولادر. تيگوز سلامت وقتلرنده ايرندن اذن سز بر اورلق دانه سينه تصرفه
مالك بولمديغى كنى، بناگاه ايرى وفات بولسه، آتاسندن آلوب كيلگان
اموالى ايرى اشياسى برابر نده قسمتكه كروب خاتوننى قانلو ياش
يغلاتادور. نيويورق كنى مشهور جهان بر شهرده بولان واقعه نى
كتور سام امرىقاده، نساء طائفه سينك حقوق دىن نى درجه محروميتلرى
آرتق آنكلانور ايدى سوز اوزايونندن قرقوب ترك قيلدم^(۱) شوشندان
آنكلامق ممكن، حرىت ولو پرده ايچندىن گنه بولساده اوزنكننك حقوقنكا

(۱) شويلاه ظلم لر بوزمانغه چه نظام ايلان حمايه ايدىلوب، فقط حاضر نده آنداي حق سزلقلارنى
بتورماك فكرينه كرسد لرده، البته بر نظام بولغان اشنى، خصوصاً ظلم بابنده، تيز بتوروب بولميدر.

خواجه بولمقده دور، تو گل يالان باش حالده حقوقدان محروميتده *
 ايکنچي ياقدين قاراساق دخيده شول کورونه، يا اور و پاننک آر خيولو کلي،
 ادبيلري فکرلاب سويلا ب ميدانغه چغارالار: مقدمده رجال ايلان نساء
 آراسنده تمام مساوات بولوغنه تو گل، حتی بروقت بعض قبائلده ايرلرننک
 حقوقی خاتونلرغه نظر اگيم راک کورلما کيده بولمش، بوننک اثری قديمی
 گير مانسeler عاداتنده کورلديگی کبی، حتی آفریقهده بعض قبائلده
 زمانه زده هم مثبت واقعہ ايدکی ايلان علاوه ايدeler. ايندی شوشيلارنیده
 بر طرفدين خاطر مزگه آلساق کورامز، ترقی، خاتونلرغه حریت بيرام دیو
 آنلرننک یوزون و بلمام دخیده قايوتوشلرن آچمقده تو گل، بلکه کسب
 معرفتده و شونکار حس اويانماقده در. مجرد خاتونلرننک ايرلردين
 حقوقده آرتق سايلماق لريده آفریقه ننگ وحشتدن چغوینه سبب بولا آلمغان.
 ايرلر یوزلرمز آچمقده یوريمز، شول یوز آچيق ليغندا نغنه فايده کورامزمو؟
 معرفت ترقی کرک لکينه حسمز اويانماقده آفریقه آمریقه وحشی لری
 قدر نچه يالانغاچ یور ساکده فايده امید دگلدر.

عجب! يا اور و پا محررلرينک اسلام قادينلری حقنده جانلری آرتق آچيور.
 ايرلرينی دېميدده، قادينلری بيله اسلام قادينلری ايچون حسرت
 يوتالار، شونلر جمله سندن ادیبه گلنار، اولگه ليبيدوا، بتون قايغوسين
 اسلام قادينلری ايچون چيگوب بار راحتين آنلرننک تامين حقوق
 و حریتينه باغشلا يورلار.
 (آخري وار)

زيمستواننك قزان اويازى شعبه سينك مسلمانلارنى اوقوتو توغر يسنده
استشاره لرينه اهل بصيرت برله مشاوره صونكنده ويرگان جوابمزننك
مضمونى:

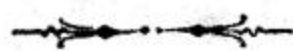
مسلمانلار فرق ونيچه يلدن بىرو خلق فائده سينه توتار ايچون
ديوب زيمستوا خزينه سينه روسلار برله برابر توتقارسز آفچه تولاي
كلسه لرده مسجد و مدرسه لرينه زيمستوادين (زيمستوا خزينه سينه
بولغان آفچه لارندين) برده ياردم كورمايلر بارى روس قومى فائده لانا لار *
مسلمانلارغه بو اش بيك آغر كورولا، آرالارنده تورلى سوزلر كوبايا
اوزلرينى بو توغر يده مظلوم ديوب بلالار * زيمستوا كورستمك وقيلمق
تلاگان روسچه اوقو قاتوشلى مکتبلر - مسلمانلارنك اوز كينكاش
وتىلا كلرى بو ينيچه بولغانده - فائده لى بولورلق ايسه ده كوب زماندين
بىرو روسچه اوقو اوقوتو اشنده ميسيونيرلك و آبروسيتلك قاتوشا
كاگانلكينى مسلمانلار بيك يخشى آنكلاغانلقلارندين بيك قورقوب
قالغانلار روسچه اوقو ديگياج اوك روشينه وفلانينه باقمای اويلامای
تىلامايمز آندين قورقامز ديو جوابقه آشوغالار كر كنجه (دينارينه زيانسز
دنيالارينه فائده لى روشده) روسچه اوقوتونى حاضرگى كونده طنكلارلق دگللر *
آلايده زيمستوا خلقنك اوپكالارينى آزابتورغه، كونكللرينى يومشاتورغه
تر وشو آنلارنك اوز آفچه لارندين اوز حقا ندين زيستوا خزينه سينه ييغولغان
الوشلرندين اول مسلمانلار فائده سينه مسلمانلار اوزلرى تىلاگان روشچه
صرف قىلو تىوشلى كورولادر *

بو توغر يده بز بايتاق آنكى و اوقوغان مسلمانلار برله مشورتلر
ايتدك و اوشبو توبانده ياز ولاچاق اوچ ماده نى سزگه عرض ايدر گه لايق تابتق *
(برنجى ماده) مسلمانلارنك بو كونگاچه مسجدلر حضورلرنديه بولغان
مکتبلرينه آلارده دنيا حاجتى علملر، حساب، يازو كى لرنده اوقولغان
سارتين اوزلرى پريغو ورسزغنه صور اغانده ده روسچه اوقونى شرط قىلما ينيچه

یلوتورلق، یاقتورتورلق، خلفه تریبه ایدلورلك الوش ویرمک تیوشلی *
 (ایکنچی ماده) مسلمانلارغه زیمستوا هر وقت فائده و یاردم ایتمک
 بولسه مسلمانلار اتفاقیننک ۱۹۰۶ سنه میلادیه آغوستنده بولغان اوچنچی
 ییغونلاری قرار نامه سی موجبنچه یاردم ایتسونلر مسلمانلار قناعتلانور
 وراضی بولور روشده اعانت شوئنده غنه بولور دیو بلامز *

(اوچنچی ماده) بو ۱۹۰۶ سنه ۳۱ مارتده معارف ناظریننک غیر
 روسلر ایچون قرار ویرگان قاعده سی وهم اوشبو ییل نویابر ایچنده مجلس
 وزراغه قویغان لایحه سی مسلمانلارغه بیک قتیغ برولادر اول قاعده
 ولایحه گه آنلار اصلا راضی بولاچاق دگللر قزان اویازی زیمستواسی ننک
 حاضرگی لایحه سیده مسلمانلر خصوصند بولغان شول ۳۱ نچی مارت
 قاعده سی بوینچهراق بولغانغه زیمستواننک اول لایحه سنندین ده کوب
 ماده سینى مسلمانلار طنکلاسیلری کلمای *

امضای ع. علییف.
 اس. آلکین.

مدرسه محمدیه شاگردلری آغزندی
 احمدبای ایچون قسقه غنه مرثیه

عقللر حیران قاله اویلی قالسانک
 تیکشرب دقت برله کوزنی صالسانک
 بودنیانک التفاتسز آغشینه

یوق شفقتی تیلرب خالندن تاپسانک
 دانالرنی توفراق قیلوب آسقه آلا
 آرتنده کوبهی کوزلر یغلاب قالا
 برملتنک آتاسی کبی بولوب

مالن جانن فدا قیلغان اول بیچاره

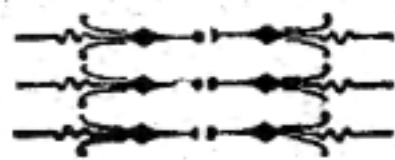
هر كشي ننگ حنكده بغري يانا
 ملتنگ برسي ايدنگ احمد آغا
 قومي او چون كوب ماللارين صرف ايدب
 منكلر چه مكتب صالحان اوشبو دانا

موننگ او چون ير كوك، قوش قورت ماتم توتب
 هر قايوسي او كسوب او كسوب حسرت يوتب
 ايسان ايركان قدر نكني بله آله اداق
 قولدن كيتكچ نه چاره بولهي جيتوب

ايشتلگكچ رحلت ايتكان خبرلري
 قاره تومان حسرت باسدي شهرلري
 ماتم توتوب درس لر توقتاتلوب
 دعائلر ايتديلر سحرلري

مدرسهء محمدي اوشبو كونده
 ماتم توتوب دعاً ايتدي قاره تونده
 جمله شاگرد قايغوسي باشدن آشوب
 هر قايوسي مونكلي ايدى حسرتنده

جناب الله اور نيني جنت ايتسون
 جنت الماوى ده اورن توتسون
 فخر عالم رسولمز قارشو آلوب
 دعامز شول : كنداوزينه كورشى ايتسون

الدين والادب مجلهسى ايچون مشترى دفترى آچيق
ايستگان آدميلر گه برنجى نسخهسندين باشلاب يبارلور. كله چك محرم
باشندين (ايکنچى سنهسندين) آيده ايکى مرتبه نشر ايدلسه كرك.

مجله ننگ قيمتى: | يلغه ۳ صوم.
يارم يلغه ۱ صوم ۵۰ تين.

آدریس: قزان ملا عالم جان.

ياکه: الدين والادب.

قزانده اوز يورطمهده اخشامدين صونك يموشلى كشى قبول ايدلور.